

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/77/2019
Identifikačné číslo spisu: 2714200898
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2714200898.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne JUDr. E. W. X., trvale bytom v M., proti žalovanej W. T. trvale bytom v E., zastúpenej JUDr. Jánom Pekarom, advokátom v Skalici, Potočná 191/39, o zaplatenie 940 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp.zn. 2C/221/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 26. septembra 2018 sp.zn. 11Co/81/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Skalica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. decembra 2016 č.k. 2C/221/2014-128 I. zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala zaplatenia sumy 940 € s príslušenstvom od žalovanej titulom nedoplatku zo zmluvy o pôžičke a II. žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil § 657 a § 658 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O.z.“) a čl. 8 a 15 a §§ 150, 215 a 217 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z., dnes už i v znení zákonov č. 87/2017 Z.z. a č. 350/2018 Z.z., ďalej len „C.s.p.“). Uviedol, že predmetom konania bolo zaplatenie sumy 940 € s úrokmi z omeškania právnym titulom uzavretej zmluvy o pôžičke podľa ustanovenia § 657 a nasl. O.z. Žalobkyňa počas konania tvrdila, že 13. januára 2012 požičala žalovanej 940 € s ústnym dojednaním pôžičky, za prítomnosti dvoch svedkov. Žalovaná s týmto tvrdením žalobkyne nesúhlasila a tvrdila, že žalovanú sumu jej žalobkyňa nikdy nepožičala. Povinnosťou žalobkyne tak bolo preukázať svoje tvrdenie o tom, že so žalovanou zmluvu o pôžičke uzavrela a že jej skutočne vyplatila sumu 940 €. Súd prvej inštancie všetky dôkazy hodnotil podľa svojej úvahy, každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliadol na všetko, čo vyšlo počas konania najavo a dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno svojich tvrdení. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 26. septembra

2018 sp.zn. 11Co/81/2017 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 C.s.p.) a rozhodol tiež, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a obsahu spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. V celom rozsahu prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku. Pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 C.s.p. odkázal na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolateľka v odvolaní neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku, preto odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť. Odvolací súd vyhodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie považoval za súladné s obsahom spisu aj so zásadami formálnej logiky. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení rozsudku riadne uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla procesnú dôkaznú povinnosť, teda povinnosť uviesť dôkaz na preukázanie tvrdených skutočností nad všetky pochybnosti, čo malo v danej veci za následok zamietnutie žaloby. Pokiaľ sa týka svedeckých výpovedí súd prvej inštancie tieto správne vyhodnotil, keď po ich vyhodnotení dospel k záveru, že nie sú spôsobilé preukázať vznik zmluvného vzťahu, resp. požičanie peňazí žalobkyňou žalovanej. Jediným listinným dôkazom o údajnej zmluve o pôžičke malo byť čestné prehlásenie svedkov P. X. a P. T. z 13. januára 2012, ktorým títo prehlásili, že 13. januára 2012 požičala žalobkyňa osobne v hotovosti a do vlastných rúk žalovanej sumu 940 €, pričom boli ako očití svedkovia a žalovaná pred nimi ústne prisľúbila, že pôžičku vráti najneskôr do 31. marca 2012. Toto čestné prehlásenie však nebolo spísané 13. januára 2012, kedy malo prísť k požičaniu peňazí a ktorý dátum je uvedený aj na čestnom prehlásení, nakoľko z overovacej pečiatky jednoznačne vyplýva, že uvedené čestné prehlásenie bolo podpísané svedkami až 25. júla 2013, preto súd prvej inštancie správne tento listinný dôkaz vyhodnotil ako nedôveryhodný a skutočnosti v čestnom prehlásení uvádzané (výška pôžičky, splatnosť) sa nepodarilo preukázať jednoznačne bez akýchkoľvek pochybností ani svedeckými výpoveďami svedka P. X. a P. T..

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanoveniami § 420 písm. d/ ako aj § 420 písm. f/ C.s.p. Uviedla, že 12. mája 2014 prebiehalo v identickej veci skoršie konanie pod č.k. 1Ro/63/2014-20, ktorého výsledkom bolo vydanie platobného rozkazu a keďže súd už pri vydaní platobného rozkazu nemal žiadnu pochybnosť v listine čestného prehlásenia a jej obsahu, vidí nesúlad medzi hodnotením toho istého dôkazu - čestného prehlásenia v konaní 1Ro/63/2014-20 a v konaní s pojednávaním v tej istej veci. Podľa dovolateľky súd nesprávne právne vec posúdil záverom súdu o vzniku pôžičky, pretože má za to, že jej vznik, ako aj reálne odovzdanie peňazí súdu dostatočne preukázala. Odvolací súd podľa nej len prevzal skutkové zistenia súdu prvej inštancie, nevysporiadal sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Namieta, že odvolací súd neodstránil rozpory v protichodných tvrdeniach účastníkov, ktoré sú rozhodujúce pre právne posúdenie veci. Nesúhlasí tiež s priznaním náhrady trov konania žalovanej v plnom rozsahu. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že žalobe bude vyhovieť a žalovanej bude uložená povinnosť na náhradu trov konania žalobkyne.

4. Žalovaná navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C.s.p.), na to oprávnenou osobou (§ 424 C.s.p.), dovolateľkou ako fyzickou osobou, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p.), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) uvádza nasledovné:

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (§ 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

7. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

8. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného procesu osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Právna úprava vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť a mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (tu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 109/ 2018, 1 Cdo 111/2018, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 alebo 7 Cdo 92/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. V danom prípade žalobkyňa uplatnila dovolacie dôvody a dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. d/ a f/ C.s.p. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Žalobkyňa vo svojom dovolaní uviedla, že existuje prekážka veci rozhodnutej, nakoľko v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo, a to platobným rozkazom Okresného súdu Skalica z 12. mája 2014, č.k. 1 Ro 63/2014-20. Vydaním platobného rozkazu bolo podľa dovolateľky preukázané, že pri vydaní platobného rozkazu súd nemal žiadne pochybnosti o jej predloženej čestnom prehlásení, že prišlo k pôžičke a k reálnemu odovzdaniu peňazí.

12. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia vedie v každom štádiu konania (bez ďalšieho) k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec, o ktorej už bolo prv právoplatne rozhodnuté. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Z hľadiska totožnosti osôb nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného) a na totožnosť osôb právna teória i prax usudzuje tiež v prípadoch právneho nástupníctva osôb vystupujúcich či už na jednej alebo i na oboch stranách sporu. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná

prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

13. Dovolací súd konštatuje, že v predmetnom spore prekážka veci právoplatne rozhodnutej nejestvuje, nakoľko žalovaná proti platobnému rozkazu podala odpor, tým došlo ex lege (zo zákona) k zrušeniu rozhodnutia zakladajúceho dovolaním tvrdenú procesnú prekážku a súd prvej inštancie nariadil vo veci pojednávanie (čo uviedla sama dovolateľka v dovolaní). Preto v tomto prípade nejde hovoriť o dvoch popri sebe existujúcich a totožných konaniach (stále ide o to isté konanie, hoc aj vedené po inou spisovou značkou), ani o existencii skoršieho právoplatného rozhodnutia brániaceho behu neskoršieho konania a takto (do tretice) ani o prekážke res iudicata, ktorú dovolateľka namietala podľa § 420 písm. d/ C.s.p.

14. Nad rámec k tomuto dovolaním uvádzanému dôvodu dovolací súd uvádza, že napriek formálnemu spojeniu vytýkanej tzv. zmätočnej vady s ustanovením § 420 písm. d/ C.s.p. žalobkyňa uvedením existencie skoršieho rozhodnutia v tejto veci, t.j. platobného rozkazu namietala žalobkyňa odchýlné posúdenie z jej pohľadu kľúčového dôkazu (čestného prehlásenia o tom, že došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke a aj reálnemu odovzdaniu peňazí) a nesúlad medzi hodnotením toho istého dôkazu v konaní sp.zn. 1Ro/63/2014 (v tzv. rozkaznej fáze konania) a v konaní po nariadení pojednávania vo veci sp.zn. 2C/221/2014; takáto odchýlnosť pri vyhodnocovaní dôkazu však (najmä s prihliadnutím k nevykonávaniu v konaní predchádzajúcim vydaniu platobného rozkazu žiadneho dokazovania) tvrdenú a ani inú zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 C.s.p. nezakladá.

15. Pokiaľ dovolateľka namietala nevysporiadanie sa s podstatnými tvrdeniami v odvolaní a neodstránenie rozporov v protichodných tvrdeniach strán sporu, ako aj správnosť a nedostatok skutkových zistení súdov ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, tu dovolací súd uvádza, že nesprávne zistenie skutkového stavu nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. a nie je ani relevantným dovolacím dôvodom, nakoľko nepredstavuje dôvod znemožňujúci realizáciu procesných práv strany konania (porovnaj judikáty R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.).

16. Dovolateľka uvádza, že súdy dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, kde zhodne uzavreli, že neunesla dôkazné bremeno svojho tvrdenia, teda namieta nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením sa rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Vzhľadom na túto námietku dovolateľky treba uviesť, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je zastávaný názor, podľa ktorého sa realizácia procesných oprávnení strany neznemožňuje nesprávnym právnym posúdením veci (R 54/2012, R 24/2017 a tiež 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018), a teda nedochádza k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

17. Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu aj v časti, ktorou potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania.

18. V tomto prípade dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu

vo veci samej. Toto rozhodnutie síce tvorí súčasť rozsudku, má však charakter uznesenia a je do rozsudku poňaté z dôvodu, že o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 262 ods. 1 C.s.p. (obdobne znela aj skoršia procesnoprávna úprava § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) súd rozhodne aj bez návrhu, a to v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, pričom podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia o výške náhrady rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením súdny úradník.

19. Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne do trov konania smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, a proti ktorému dovolanie podľa § 420 C.s.p. nie je prípustné.

20. Zo všetkých vyššie priblížených dôvodov preto dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ C.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napádaného rozsudku odvolacieho súdu.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom 2: 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.